

Visbestanden in de Noordzee, 1947-2015

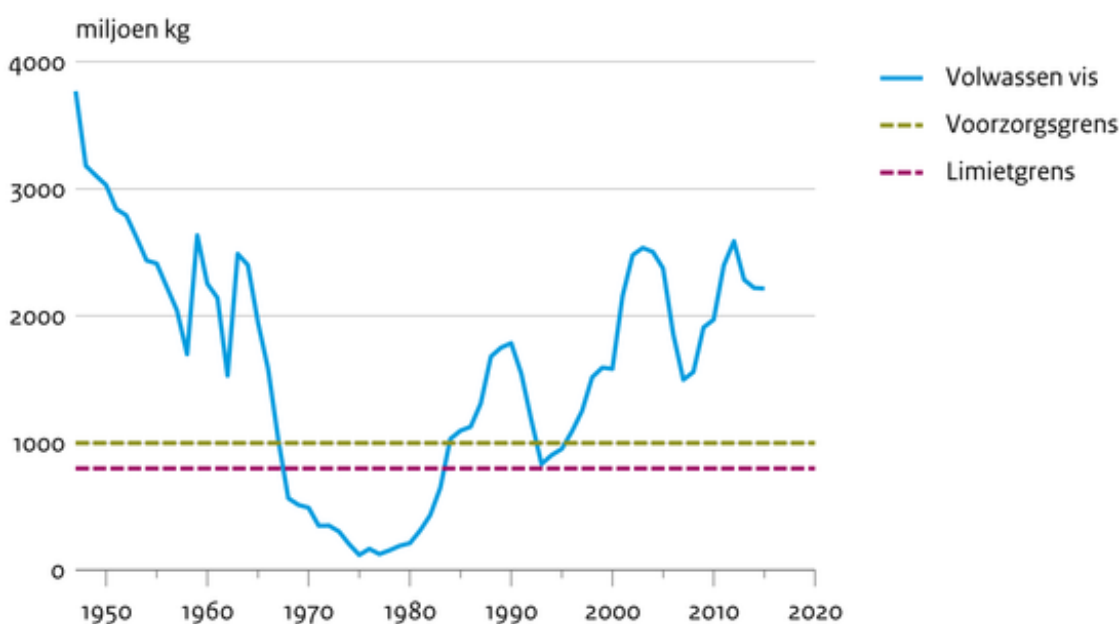
Indicator | 4 november 2015

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

In 2015 heeft het bestand volwassen schol het hoogste niveau sinds het begin van de metingen (1957). Ook de haring- en tongstand bevinden zich boven de voorzorgsgrens. Het bestand volwassen kabeljauw ligt in 2015 net onder het niveau van de limietgrens.

[figuurgroep]

Haringstand in Noordzee

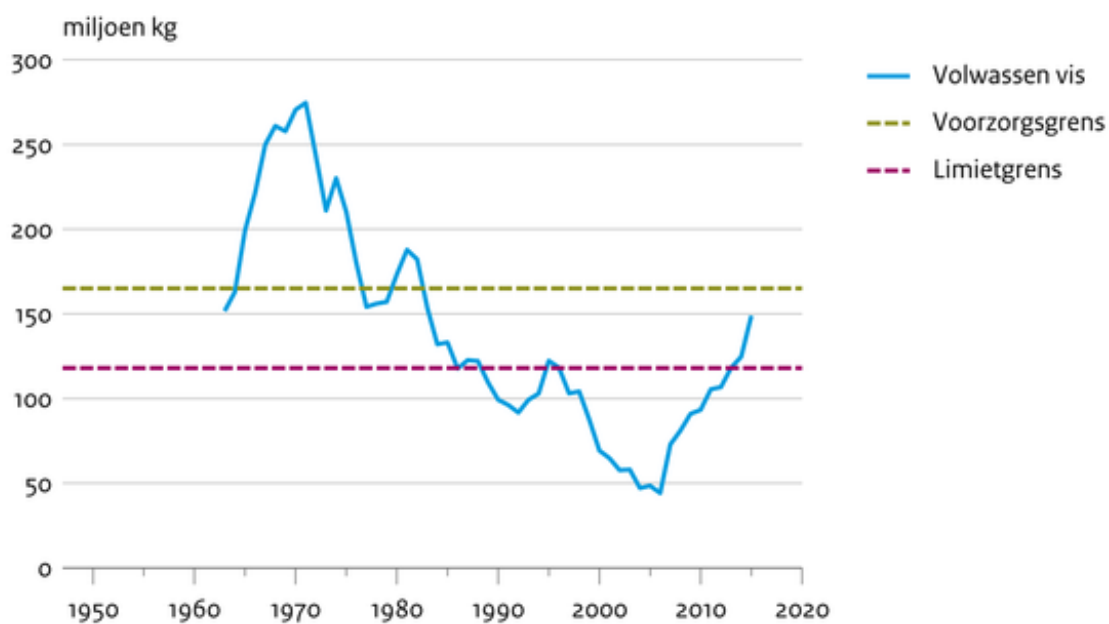

Bron: ICES 2015

CBS/nov15
www.clo.nl/nl007316

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Kabeljauwstand in Noordzee

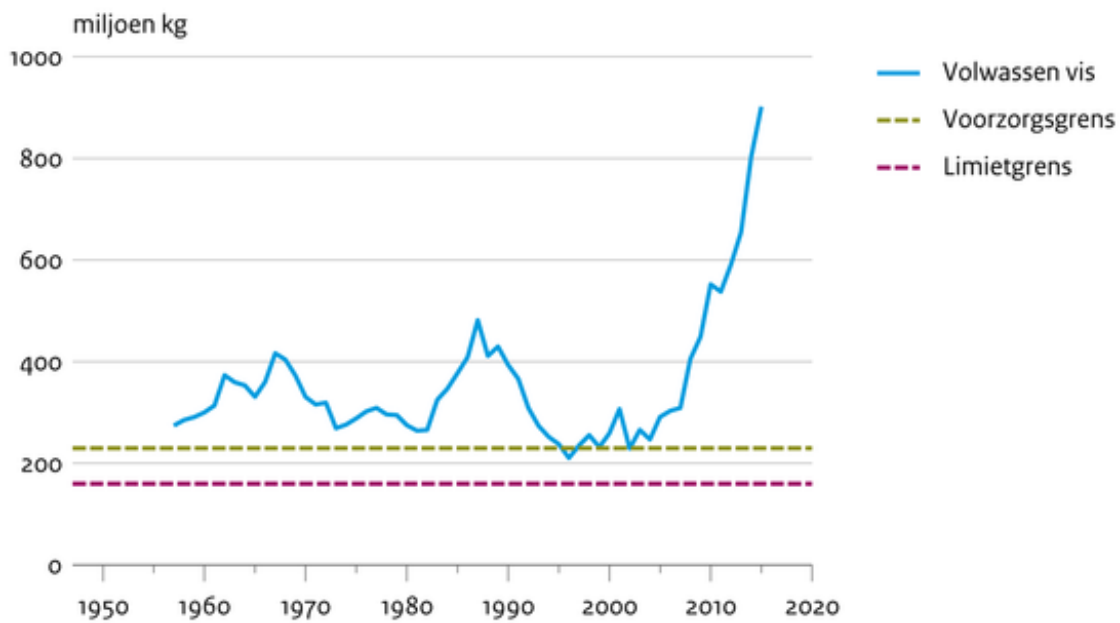

Bron: ICES 2015

CBS/nov15
www.clo.nl/nl007316

- [Download figuur](#) [4]
- [Download data \(xls\)](#) [5]

Scholstand in Noordzee

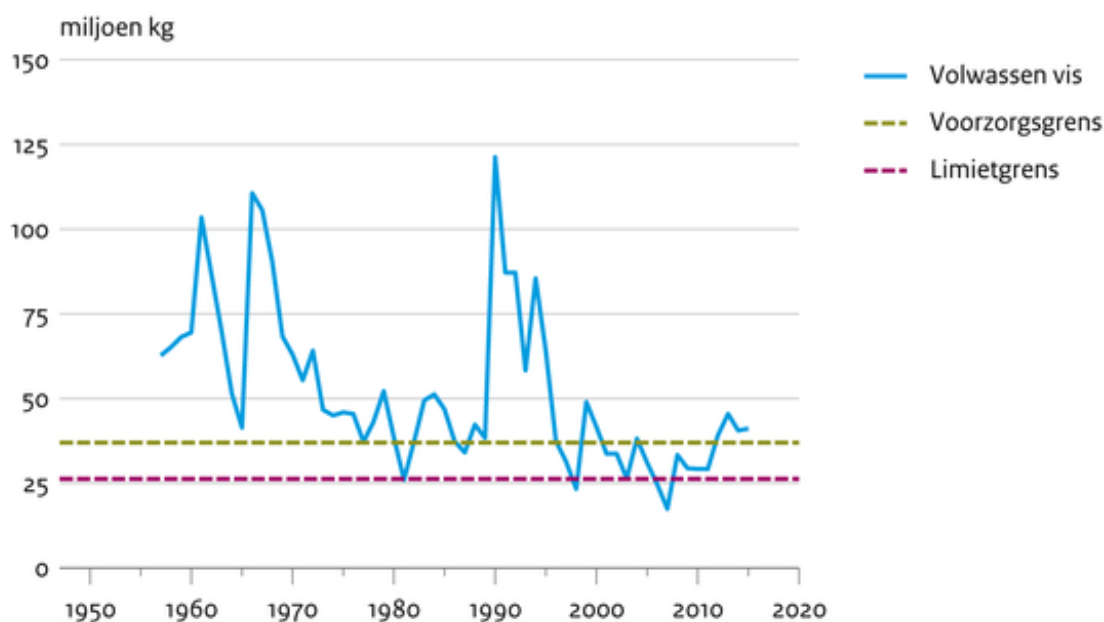

Bron: ICES 2015

CBS/nov15
www.clo.nl/nl007316

- [Download figuur](#) [6]
- [Download data \(xls\)](#) [7]

Tongstand in Noordzee

Bron: ICES 2015

 CBS/nov15
www.clo.nl/nl007316

- [Download figuur](#) [8]
- [Download data \(xls\)](#) [9]

[/figuurgroep]

Haring

De omvang van het bestand volwassen haring fluctueert sterk als gevolg van enerzijds bevissing en anderzijds vangstbeperkende maatregelen. Na de sluiting van de haringvisserij begin jaren zeventig heeft de haringstand zich weer hersteld. Vanaf 1983 is de visserij op haring weer toegestaan. Vlak na 1990 zorgde overbevissing opnieuw voor een aanzienlijke afname van de haringstand. Door enkele sterke jaarklassen (1998, 2000) en vangstbeperkende maatregelen (1996: halvering toegestane haringvangst, beperking industrievisserij) groeide het haringbestand weer, en ligt zij sinds 1996 weer boven de voorzorgsgrens van 1,0 miljard kg volwassen vis in de Noordzee. In 2015 bevindt het bestand volwassen haring zich met 2,2 miljard kg ruim boven de voorzorgsgrens.

Kabeljauw

Het bestand volwassen kabeljauw vertoont al sinds het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw een dalende trend. Sinds 1983 ligt het bestand onder de voorzorgsgrens van 165 miljoen kg en sinds 1996 onder de limietgrens van 118 miljoen kg. Dit laatste betekent dat er zo weinig volwassen kabeljauw in de Noordzee zwemt dat de voortplanting van de soort in gevaar komt. Na een historisch dieptepunt van 44 miljoen kg in 2006 is het kabeljauwbestand de laatste jaren weer toegenomen. In 2015 ligt de stand met 149 miljoen kg tussen de limietgrens en de voorzorgsgrens. De Europese Unie stelde in 2004 herstelmaatregelen vast voor de kabeljauwbestanden in onder andere de Noordzee, Skagerrak en het oostelijk deel van het Kanaal (EG 423/2004). Omdat deze verordening weinig effectief bleek te hebben (het kabeljauwbestand vertoonde door te hoge

bijvangst nauwelijks herstel), werd in 2008 in een nieuwe verordening (EG 1342/2008) een lange termijn herstelplan vastgesteld dat gericht is op de verdere verlaging van de visserijsterfte.

Schol

Na een piek in de tweede helft van de jaren tachtig daalde het bestand volwassen schol begin jaren negentig in enkele jaren sterk om daarna gedurende een periode van ruim 10 jaar rond de voorzorgsgrens (230 miljoen kg) te blijven schommelen. Na 2007 herstelt het bestand zich sterk als gevolg van de verminderde visserijsterfte. In deze periode groeit de scholstand van 309 miljoen kg in 2007 naar een historisch hoog niveau van 902 miljoen kg in 2015.

Tong

Het bestand volwassen tong fluctueert vooral door sterke schommelingen in het aantal nakomelingen. Door overbevissing worden sterke jaarklassen (jaren met een grote productie van nakomelingen) weer snel opgevestigd. In de jaren zeventig en tachtig bevond de tongstand zich rond de voorzorgsgrens van 37 miljoen kg. Na een aantal jaren met een hoge stand begin jaren negentig daalde de omvang van het bestand weer en fluctueert sindsdien de meeste jaren tussen de voorzorgsgrens en limietgrens. Sinds 2012 ligt het bestand volwassen tong net boven de voorzorgsgrens; in 2015 bedraagt de bestandsomvang 41 miljoen kg.

Uitleg voorzorgsgrens en limietgrens

Voor het visserijbeheer is in de jaren 90 van de vorige eeuw de voorzorgbenadering op basis van het bestand volwassen vis ontwikkeld. Doel hiervan was overbevissing te voorkomen en de visbestanden gezond te houden zodat zij voor voldoende nakomelingen kunnen zorgen. Centraal in dit beheer staan de voorzorgsgrens en limietgrens. Daalt door overbevissing de omvang van een bestand volwassen vis tot onder de voorzorgsgrens, dan moeten maatregelen genomen worden om te voorkomen dat door verdere overbevissing het bestand verder daalt. Beneden de limietgrens komt de voortplanting in gevaar en is de kans op natuurlijk herstel gering omdat er nog maar weinig volwassen vis is om voor de voortplanting te zorgen.

Aanpassing voorzorgsgrens en limietgrens voor haring, kabeljauw en tong

M.i.v. 2015 is de voorzorgsgrens voor haring verlaagd van 1300 naar 1000 miljoen kg (zie: ICES, 2012b). Voor kabeljauw is de voorzorgsgrens verhoogd van 150 naar 165 miljoen kg en de limietgrens van 70 naar 118 miljoen kg (ICES, 2015e). Voor tong is de voorzorgsgrens verhoogd van 35 naar 37 miljoen kg en de limietgrens van 25 naar 26,3 miljoen kg (ICES, 2015e).

Gemeenschappelijk visserijbeleid

Sinds 1 januari 2014 is er in de EU een nieuw Gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) van kracht (Europese Commissie, 2014). Met het nieuwe GVB moeten de visbestanden weer op een duurzaam niveau komen, moet een einde worden gemaakt aan verspillende visserijpraktijken, en worden nieuwe mogelijkheden gecreëerd voor werkgelegenheid en groei in kustgebieden. Om deze doelen te bereiken wordt teruggooi verboden, krijgt de sector meer bevoegdheden, wordt de besluitvorming gedecentraliseerd, krijgt aquacultuur voorrang, wordt kleinschalige visserij

ondersteund, wordt de wetenschappelijke kennis over de visstand verbeterd en neemt de EU, in het licht van de internationale overeenkomsten, ook in buitenlandse wateren haar verantwoordelijkheid. Centraal in het nieuwe visserijbeleid staat het begrip duurzaamheid, zowel vanuit ecologisch, economisch als sociaal oogpunt (Maximum Sustainable Yield, MSY). In het nieuwe beleid is naast de omvang van het visbestand ook de hoogte van de visserijsterfte maatgevend voor het beheer.

- [indicator=nl0074]
- [indicator=nl0578]

Referenties

- Densen, W.L.T. van, en N.T. Hintzen (2010). [Kernbegrippen visserijbeheer en overzicht toestand visbestanden in Europa](#) [10]. Rapport C006/10. IMARES, institute for Marine Resources and Ecosystem Studies, Wageningen.
- EU (2004). [Verordening \(EG\) nr 423/2004 van de Raad van 26 februari 2004 tot vaststelling van herstelmaatregelen voor bepaalde kabeljauwbestanden](#) [11]. Brussel : Publicatieblad van de Europese Unie.
- EU (2008). [Verordening \(EG\) nr 1342/2008 van de Raad van 18 december 2008 tot vaststelling van een langetermijnplan voor kabeljauwbestanden en de bevissing van deze bestanden, en tot intrekking van Verordening \(EG\) nr. 423/2004](#) [12]. Brussel : Publicatieblad van de Europese Unie.
- Europese Commissie (2014). [Het gemeenschappelijk visserijbeleid \(GVB\)](#) [13]. Brussel, Commissie van de Europese Gemeenschappen.
- ICES (2012a). [Manual for the International Bottom Trawl Surveys](#) [14]. Series of ICES Survey Protocols. SISP 1-IBTS VIII. 68 pp. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.
- ICES (2012b). [Report of the Workshop for Revision for the North Sea Herring Long Term Management Plan](#) [15]. 106 p. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.
- ICES (2015a). [Herring \(Clupea harengus\) in Subarea IV and Divisions IIIa and VIId \(North Sea autumn spawners\)\(North Sea, Skagerrak and Kattegat, Eastern English Channel\)](#). [16] 17 p. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.
- ICES (2015b). [Cod \(Gadus morhua\) in Subarea IV and Divisions VIId and IIIa West \(North Sea, Eastern English Channel, Skagerrak\)](#) [17]. 16 p. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.
- ICES (2015c). [Plaice \(Pleuronectes platessa\) in Subarea IV \(North Sea\) and Division IIIa \(Skagerrak\)](#) [18]. 13 p. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.
- ICES (2015d). [Sole \(Solea solea\) in Subarea IV \(North Sea\)](#). [19] 9 p. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.
- ICES (2015e). [Report of the Working Group on the Assessment of Demersal Stocks in the North Sea and Skagerrak \(WGNSSK\), 30 April - 7 May 2014](#) [20]. ICES CM 2014/ACOM:13. 1530 p. Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee, Kopenhagen.

Relevante informatie

- Meer informatie over visbestanden en visvangst is te verkrijgen via de website van de [Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee](#) [21].

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Visbestanden in de Noordzee

Omschrijving

Ontwikkeling van de bestanden volwassen haring, kabeljauw, schol en tong in de Noordzee.

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op basis van gegevens van de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (ICES).

Berekeningswijze

De visbestanden worden geschat op basis van onderzoek door de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (ICES). De website van de ICES geeft in de "Series of ICES Survey Protocols (SISP)" handleidingen met beschrijvingen van de protocollen en procedures die gebruikt worden in de door ICES gecoördineerde ecologische en visserij inventarisaties zoals de. [Manual for the International Bottom Trawl Surveys](#) [14] (ICES, 2012a).

Geografisch verdeling

Noordzee (ICES IV) plus Skagerrak, Kattegat (ICES IIIa) en het oostelijk deel van het Kanaal (ICES VIIId) voor haring. Noordzee (ICES IV) plus Skagerrak (ICES IIIa West) en oostelijk deel van het Kanaal (ICES VIIId) voor kabeljauw. Noordzee (ICES IV) en Skagerrak (ICES IIIa) voor schol. Noordzee (ICES IV) voor tong.

Andere variabelen

ICES publiceert voor een aantal commerciële vissoorten en visgebieden de volgende gegevens: bestandsomvang volwassen vis, aanwas nieuwe rekruten (eenjarige vis), Total Allowable Catch (TAC), totale vangst, quotum per land, vangst per land, visserijsterfte.

Verschijningsfrequentie

Jaarlijks

Achtergrondliteratuur

[Herring \(*Clupea harengus*\) in Subarea IV and Divisions IIIa and VIIId \(North Sea autumn spawners\) \(North Sea, Skagerrak and Kattegat, Eastern English Channel\)](#) [16] (ICES, 2015a). [Cod \(*Gadus morhua*\) in Subarea IV and Divisions VIIId and IIIa West \(North Sea, Eastern English Channel, Skagerrak\)](#) [17] (ICES, 2015b). [Plaice \(*Pleuronectes platessa*\) in Subarea IV \(North Sea\) and Division IIIa \(Skagerrak\)](#) [18] (ICES, 2015c). [Sole \(*Solea solea*\) in Subarea IV \(North Sea\)](#) [19] (ICES, 2015d).

Betrouwbaarheids codering

C (schatting op basis van een groot aantal (accurate) metingen en modelberekening; de representativiteit is grotendeels gewaarborgd)

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2015). [Visbestanden in de Noordzee, 1947-2015](#) [22] (indicator 0073, versie 16, 4 november 2015). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl007316>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0073> [2]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0073_001g_clo_16_nl.png [3]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0073-001g-clo-16-nl.xls> [4]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0073_002g_clo_16_nl.png [5]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0073-002g-clo-16-nl.xls> [6]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0073_003g_clo_16_nl.png [7]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0073-003g-clo-16-nl.xls> [8]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0073_004g_clo_16_nl.png [9]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0073-004g-clo-16-nl.xls> [10]
<http://edepot.wur.nl/142990> [11] <http://www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:070:0008:0011:NL:PDF> [12] <http://www.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0020:0033:NL:PDF> [13]
http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/index_nl.htm [14] [http://ices.dk/sites/pub/Publication Reports/ICES Survey Protocols \(SISP\)/SISP1-IBTSVIII.pdf](http://ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/ICES%20Survey%20Protocols%20(SISP)/SISP1-IBTSVIII.pdf) [15] [http://www.ices.dk/sites/pub/Publication Reports/Expert Group Report/acom/2012/WKHELP/WKHELP 2012 report.pdf](http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Expert%20Group%20Report/acom/2012/WKHELP/WKHELP_2012_report.pdf) [16]
[http://www.ices.dk/sites/pub/Publication Reports/Advice/2015/2015/her-47d3.pdf](http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2015/2015/her-47d3.pdf) [17]
[http://www.ices.dk/sites/pub/Publication Reports/Advice/2015/2015/cod-347d.pdf](http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2015/2015/cod-347d.pdf) [18]
[http://www.ices.dk/sites/pub/Publication Reports/Advice/2015/2015/ple-nsea.pdf](http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2015/2015/ple-nsea.pdf) [19]
[http://www.ices.dk/sites/pub/Publication Reports/Advice/2015/2015/sol-nsea.pdf](http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Advice/2015/2015/sol-nsea.pdf) [20]
[http://www.ices.dk/sites/pub/Publication Reports/Expert Group Report/acom/2014/WGNSSK/01 WGNSSK report 2014.pdf](http://www.ices.dk/sites/pub/Publication%20Reports/Expert%20Group%20Report/acom/2014/WGNSSK/01%20WGNSSK%20report%202014.pdf) [21] <http://www.ices.dk/> [22] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl007316>